

Předdůchod nebo předčasný důchod?

Předdůchod

Předdůchod upravuje zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 403/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů. Není vyplácen ze státního rozpočtu, ale ze soukromých finančních prostředků občanů naspořených v tzv. III. pilíři důchodového systému, tj. v doplňkovém penzijním spoření¹. Výše spoření je individuální u každé osoby. Při odchodu do předdůchodu je dle zákona nutné mít naspořeno nejméně na 2 roky a tolik, aby výplata činila minimálně 30 % průměrné mzdy za 1. - 3. čtvrtletí předchozího roku, tj. částku na **2 roky, minimálně 305.000 Kč** ro rok 2024), na 5 let, minimálně **763.000 Kč**. Výplatu nelze přerušit nebo pozastavit, pokud v průběhu čerpání občan uzavře nový pracovní poměr, předdůchod se vyplácí dál, to znamená, že při předdůchodu můžete neomezeně pracovat, ale z výdělku platíte daň a sociální a zdravotní pojištění. Po dobu předdůchodu můžete být i evidováni na úřadu práce. Stát platí po celou dobu čerpání předdůchodu za pojištěnce zdravotní pojištění – je ohlašovací povinnost vůči zdravotní pojišťovně, kde se musí nahlásit nástup do předdůchodu (sociální pojištění se neplatí). Doba pobírání předdůchodu je považována za vyloučenou dobu, a proto nemá zásadní vliv na vyměřovací základ. Současně platí, že se doba předdůchodu nezapočítává do doby pojištění. Předdůchod můžete pobírat nejdříve **5 let** před dosažením důchodového věku (výpočet se provádí u žen stejně jako u mužů narozených ve stejném roce, tedy bez ohledu na počet dětí). V souběhu s předdůchodem lze pobírat předčasný starobní důchod.

Musí se splnit následující kritéria pro čerpání:

- a) čerpání končí nejdříve dosažením důchodového věku,
- b) k výplatě dochází měsíčně (nejméně 24 měsíců a nejdéle 60 měsíců) a nelze ji přerušit ani pozastavit,
- c) předdůchod je vyplácen v neklesající výši,
- d) musíte mít započteno na důchodovém pojištění nejméně 35 let a
- e) jednotlivá splátka dosahuje výše alespoň 30 % průměrné mzdy².

Do 30.11.2012 bylo možné spořit v penzijních fondech, které byly po 1.1.2013 převedeny na tzv. transformované fondy. Od 1.1.2013 lze vstoupit již pouze do účastnických fondů. V případě, že požadujete čerpání předdůchodu, je nutné zažádat o převedení finančních prostředků (nejméně 3 měsíce před podáním žádosti o předdůchod) z transformovaného fondu do účastnického fondu, a doba spoření musí být celkem nejméně 60 měsíců!

Po dobu čerpání předdůchodu se ztrácí nárok na zaměstnanecké jízdní výhody. Zaměstnanci ČD si mohou zakoupit libovolný počet „průkazů pro bezplatnou jízdu“. Po přiznání řádného starobního důchodu se vnitrostátní jízdní výhody na požádání vrátí za splnění podmínek pro jejich držení v důchodu.

Předčasný důchod

Předčasný důchod je vyplácen ze státního rozpočtu. Lze si o něj požádat až po dovršení **60 let** věku dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

¹ od 1.1.2013 - doplňkové penzijní spoření = transformované a účastnické fondy, které tvoří: vlastní spoření účastníka; příspěvek zaměstnavatele (na železnici odstupňován podle kategorií); příspěvek státu; úroky; příp. daňové zvýhodnění (při platbě nad 1.700 Kč od 1.1.2024).

² za průměrnou mzdu se považuje částka, která se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; zaokrouhluje se na celé koruny nahoru, např. pro rok 2024 činí průměrná mzda 42.427 Kč (cca 12.729 Kč pro předdůchod);

Do předčasné penze lze jít v závislosti na ročníku narození o maximálně 3 roky dříve. Nevýhodou je, že důchod zůstane trvale krácen. Penze se krátí za každých i započatých 90 kalendářních dnů dřívějšího odchodu, a to tím více, čím dříve před dovršením důchodového věku člověk o předčasnou penzi požádal. Zahájení výplaty 3 roky před důchodovým věkem může znamenat trvalé krácení důchodu až o 19,5 %. Nezbytnou podmínkou pro přiznání předčasného starobního důchodu je, aby pojištěnec ke dni přiznání této dávky měl již získanu dobu pojištění minimálně 40 let. Pokud začnete pracovat, pak je předčasný důchod pozastaven. Lze si pouze v malém rozsahu přivydělávat.

Při odchodu do předčasného starobního důchodu a splnění podmínek nároku na zaměstnanecké jízdni výhody, tyto bez přerušeni zůstávají.

Porovnání předdůchodu a předčasného důchodu:

	předdůchod	předčasný důchod
odchod do důchodu	nejdříve v 58 letech a 6 měsících	nejdříve 3 roky před dosažením nároku na starobní důchod
možnost přivýdělku	neomezeně	max. 9.999 Kč měsíčně (od 2024)
důchod je vyplácen	z vlastních naspořených financí	ze státního rozpočtu
přerušeni	nelze	lze
kráceni důchodu	1,5 % za každý neodpracovaný rok	1,5 - 19,5 % (max. 3 roky) + 1,5 % za každý neodpracovaný rok
jízdní výhody	po dobu předdůchodu se ztrácí nárok, viz „Tarif ...“ § 3 odst. 13	jsou zachovány

Zdroj: webové stránky MPSV a příslušné zákony

Bc. Alena Šimáčková, odborná referentka SPO OSŽ-ústředí
 JUDr. Petr Večeř, vedoucí SPO OSŽ-ústředí